Aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomi

Päätös
Nro 51/2014/1
Dnro LSSAVI/154/04.08/2010

Annettu julkipanon jälkeen
19.3.2014

ASIA Loukkusaarennevan turvetuotantoa koskeva ympäristölupahakemus, Perho

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40520 Jyväskylä

HAKEMUS Vapo Oy on 5.1.2010 aluehallintovirastoon saapuneella hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Loukkusaarennevan 92,7 ha suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Perhon kunnassa. Hakija on sittemmin täydentänyt ja muuttanut hakemustaan siten, että tuotantoalueen pinta-ala on noin 73,8 ha.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotantoalue on yli 10 ha. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomainen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne

Tuotantoalue on uusi ja alueella ei ole aikaisempaa ympäristölupaa. Tuotantoalue on kokonaisuudessaan hakijan hallitsemaa aluetta. Tuotantolohkojen 1 ja 2 välinen alue (Isolehto, 584-401-37-20) on yksityisessä omistuksessa. Kiinteistön halki on suunniteltu rakennettavaksi kokoojaoja ja tie turvetuotantokalustolle. Hakija ei ole ilmoittanut sopineensa alueen käytöstä alueen omistajan kanssa.

Loukkusaarenneva sijoittuu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa turvetuotantovyöhykkeelle 2, jonka suunnittelumääräyksessä on esitetty seuraavaa: ”Yleiset turvetuotannon suunnittelumääräykset huomioiden turvetuotannon suunnittelun lähtökohtana voi olla myös turvetuotannon vesistölle aiheuttaman kokonaiskuormituksen lisääntyminen”. Kaavassa on Loukkusaarennevan alueella LUO-merkintä, joka tarkoittaa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää suoaluetta ja jonka suunnittelusuosituksessa on esitetty seuraavaa: ”Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja to-

teuttaa niin, että tuetaan alueen luontoarvojen säilymistä kuitenkin siten, että säilyttävät toimet eivät ole maanomistajalle kohtuuttomia”. Alapuolinen Patanan tekojärvi on merkitty virkistys-/matkailukohteeksi.

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Loukkusaarennevan tuotantoalue muodostuu 3 tuotantolohkosta, joiden tuotantoala on 68,3 ha, neljästä yhteensä 5,5 hehtaarin suuruisesta auma-alueesta, tukialueesta, laskeutus- ja pumppausaltaasta sekä 4,9 hehtaarin suuruisesta pintavalutuskentästä. Myös auma-alueilla oleva turve tuotetaan ja tarvittaessa turvevarastojen paikkoja vaihdellaan.

Toiminta, joka käsittää kuntoonpano-, tuotanto- ja jälkihoitovaiheen, aloitetaan ympäristöluvan täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisen jälkeen. Kuntoonpanovaihe kestää 1-3 vuotta, josta ojitustyöt (reuna-, kokooja- ja sarkaojat) puolesta kahteen vuoteen suon koosta ja olosuhteista riippuen. Tuotantovaihe kestää keskimäärin 20–30 vuotta päättyen noin 2040. Tämän jälkeen alue siirtyy jälkihoitovaiheeseen ja sitä seuraavaan uuteen käyttömuotoon.

Kuntoonpanovaihe on maanrakennustyötä, joka aloitetaan tiestön rakentamisella ja puuston poistolla. Työt tehdään seuraavassa järjestyksessä: eristysojat ja paloaltaat, vesiensuojelurakenteet, lasku- ja kokoojaojat ja reuna- ja sarkaojat. Sarkaojitus tehdään 20 m välein. Sarkojen pintakerros puuaineksineen jyrsitään, asennetaan päisteputket ja sarkaojapidättimet sekä kaivetaan sarkaojien lietesyvennykset. Viimeksi sarat muotoillaan kunnostusruuvilla tuotantokuntoon, kunnostetaan sarkaojat (tarvittaessa) ja rakennetaan aumapaikat. Tarpeettoman kuormituksen välttämiseksi työt pyritään tekemään mahdollisimman vähävetisinä aikoina. Routakerrosta hyödynnetään suon vetisimpien osien kuntoonpanossa.

Tuotanto on jyrsinpolttoturvetta ja osin ympäristöturvetta mekaanisella kokoojavaunulla tai toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräiltynä. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on alkuperäisen tuotantopinta-alaltaan 93 hehtaarin mukaisen suunnitelman perusteella arvioituna noin 46 000 m^3 päätuotetta, jyrsinpolttoturvetta. Keräilyä edeltävät työvaiheet ovat jyrsintä ja kääntäminen sekä karheaminen (paitsi imuvaunukeräilyssä). Kysynnän mukaan voidaan tuottaa mahdollisesti myös palaturvetta. Tuotanto on jyrsinpolttoturvetta ja alkuvuosina myös ympäristöturvetta mekaanisella kokoojavaunulla, toisioerottimella varustetulla imuvaunulla tai hakumenetelmällä keräiltynä.

Kuntoonpanon, tuotannon, kunnossapidon ja toimituksen suorittavat yrittäjät. Energiaturpeen pääkäyttöpaikkoja ovat Pietarsaaressa ja Kokkolassa olevat voimalaitokset. Ympäristöturve menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Turvetuotannon loputtua alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Jos tuotannosta poistuu muun maankäytön kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia muodostavia osa-alueita, toimenpiteet ovat samat. Mikäli osa-alueet ovat toiminnan jatkamisen kannalta tarpeettomia, alueet luovutetaan mahdollisimman pian maanomistajien käyttöön katselmuksin ja vuokrasopimusten ehtojen mukaisesti. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisestä. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erillisesti eli ne rajataan tuotannossa oleviin alueisiin nähden ulkopuolisiksi. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisten määräämän ajan. Jälkikäyttömuotoina tulevat kysymykseen esim. metsittäminen tai viljely.

Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimetään paloturvallisuusorganisaatio, joka vastaa mahdollisen tulipalon alkusammutuksesta ja muiden hätätilanteiden hoitamisesta. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toiminta- ja ensiapuohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Työmaan henkilöstön valmiuksia toimia hätätilanteissa ylläpidetään koulutusten sekä toimintaharjoitusten avulla.

Työmaan pelastussuunnitelma toimitetaan pelastusviranomaisille. Pelastusviranomaiset tekevät arviointi- ja tutustumiskäyntejä työmaalla ja hyväksyvät työmaan palosuojeluvalmiuden.

Ympäristöviranomaiset tarkastavat oman harkintansa mukaan työmaan ympäristönhoidon tasoa sekä vesiensuojelurakenteita ja antavat tarkastuksiin liittyen ohjeita ja velvoitteita. Mahdollisista häiriötilanteista sekä niiden korjaustoimista ilmoitetaan ympäristökeskukselle. Hätätilanteissa noudatetaan hakijan laatu- ja ympäristöjärjestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalle otetaan ympäristövahinkovastuuvakuutus.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Loukkusaarennevan kuivatusvedet johdetaan pintavalutuskentältä kaivettavaa keräilyojaa ja laskuojana toimivaa metsäojastoa myöten Patanan tekojärven täyttökanavaan.

Kuivatusvesien käsittelyyn kuuluvat sarkaojien lietetaskut, päisteputkipidättimet ja padottavalla rakenteella sekä pintapuomilla varustettu laskeutusalla sekä pintavalutuskenttä. Vesien ympärivuotinen johtaminen pintavalutuskentälle tapahtuu pumppaamalla.

Pintavalutuskentän pinta-ala on 4,9 ha ja se sijaitsee pintavalutuskentän keskeltä kulkevaa vanhaa kuivatusojaa lukuun ottamatta ojittamattomalla suoalueella. Hakija on siirtänyt kentän alkuperäisen hakemuksen mukaisesta paikasta.

Hakija on arvioinut Loukkusaarennevan kuntoonpano- ja tuotantovaiheen vuosikuormituksen olevan 80,5 ha suuruisella tuotantoalueella seuraava:

Vuosikuormitus	Ala ha	BRUTTO Kiintoaine kg/a	BRUTTO Kok.P kg/a	BRUTTO Kok.N kg/a	NETTO Kiintoaine kg/a	NETTO Kok.P kg/a	NETTO Kok.N kg/a
Kuntoonpanovaihe, 1.vuosi	80,5	3439	38,2	1410	1939	24,4	1087
Kuntoonpanovaihe, seuraavat vuodet	80,5	2292	26,2	940	1293	16,2	735
Tuotantovaihe	80,5	1734	19,7	705	970	12,3	529

Hakija on arvioinut, että lopullisen hakemuksen mukaisen 73,8 hehtaarin suuruisen tuotantoalueen päästöt ovat 9 % taulukossa esitettyjä arvoja pienemmät.

Pöly, melu ja liikenne

Pöly

Turvetuotannon päästöt ilmaan ovat lähinnä tuotannon ja lastauksen aikaista turpeen pölyämistä sekä tuotannon ja kuljetuksen aiheuttamia pakokaasu-päästöjä. Pölynmuodostus ajoittuu pääasiallisesti kesän tuotantokaudelle. Siihen ja pölyn leviämiseen vaikuttavat turpeen maatuneisuusaste ja kosteus, tuotantomenetelmä ja sääoloista erityisesti tuulen nopeus. Tuulen nopeuden ylittäessä 10 m/s tuotanto keskeytetään aina lisääntyvän tulipaloriskin vuoksi.

Tuotannon eri työvaiheissa pölymuodostus ja leviäminen ympäristöön ovat erilaista. Kuormaus karheelta (keräily), aumaus ja lastaus ovat pölyäviä työvaiheita, koska kuivaa turvetta liikutellaan korkeussuunnassa. Sen sijaan muut tuotannon vaiheet, kuten jyrsiminen, kääntäminen ja karheaminen ovat selvästi vähemmän pölyä muodostavia työvaiheita, koska ne tapahtuvat kentän pinnassa ja turvetta ei liikutella korkeussuunnassa ja koska käsiteltävä turve on kosteata. Nykyaikaisella toisioerottimella varustetulla imuvaunulla ja mekaanisella kokoojavaunulla pölyäminen on melko vähäistä myös kuormausvaiheessa. Mittausten perusteella kokoojavaunun kokonaispölypäästön on arvioitu olevan 37 % Haku-menetelmän päästöstä.

Turvepöly on lähes kokonaan orgaanista hajonnutta kasviainesta. Pölyhiukkasten kokojakauman on havaittu painottuvan yli 10 µm:n kokoisiin suuriin hiukkasiin, mutta pöly sisältää myös hengitettäviä hiukkasia (PM_{10}, hiukkaskoko alle 10 µm) ja pienhiukkasia ($PM_{2,5}$, hiukkaskoko alle 2,5 µm).

Pölyhaitan syntymiseen vaikuttavat tuotantoalueen sijainti suhteessa asutukseen tai vesistöihin sekä maaston muodot ja suojaavan puuston määrä. Pienillä tuotantoalueilla tai erillisillä lohkoilla pölynmuodostus jää vähäiseksi lyhyistä työskentelyajoista johtuen. Nostosta aiheutuva pölyn muodostus ja leviäminen ympäristöön ajoittuvat kesän poutajaksoihin. Lastauksen ai-

heuttama pölyäminen sen sijaan keskittyy lyhytjaksoisesti talvikauteen. Turvekuljetukset suojataan pölyämisen teillä estämiseksi.

Tutkimustulosten sekä laskeumamittausten perusteella tuotannon pölyämisen aiheuttama viihtyvyyshaitta ulottuu avoimessa maastossa noin 500 m etäisyydelle. Yli 1 000 m päässä tuotantoalueesta turvepöly ei enää sanottavasti lisää laskeumaa. Pienhiukkasten pitoisuuden on todettu putoavan voimakkaasti viimeistään noin 500 m etäisyydellä pölylähteestä. Turveperäinen pöly ei ole terveydelle eikä ympäristölle vaarallista, mutta tummana se on pieninäkin pitoisuuksina helposti erottuvaa ja voi siten aiheuttaa viihtyvyyshaittaa.

Pölyisimpien työvaiheiden (kuormaus, aumaus ja lastaus) aikana ja erityisesti sääolosuhteiden ollessa epäsuotuisat (inversio tai kova tuuli) pölyn leviämisalue saattaa olla suurempi. Tuulensuunnan vaihteluista johtuen pöly ei leviä jatkuvasti samaan suuntaan. Kasvillisuuden, erityisesti puuston, on todettu tehokkaasti vähentävän pölyn kulkeutumista tuotantoalueen ympäristöön. Lähipuuston vaikutusta turvepölyjen leviämiseen on selvitetty mittauksin Kihniön Aitonevalla kesällä 2005. Tulosten perusteella tuotantoalueen reunalla, alle 50 metrin etäisyydellä tuulen suunnassa toiminnasta oleva puusto sitoo syntyvän pölyn lähes kokonaan.

Melu

Melua syntyy työkoneista turvekentillä ja turpeen kuormauksesta. Melu ei ole jatkuvaa, koska tuotantopäiviä on vuodessa noin 30–50. Tuotantopäivinä turvekoneiden aiheuttamaa melua voi syntyä ympäri vuorokauden työvaiheista, tuotantotilanteesta ja säästä riippuen. Lähellä vesistöjä sijaitsevilta tuotantokentiltä melu voi kantautua veden päällä kauemmas kuin maalla. Melu muistuttaa maatalouden harjoittamisesta syntyvää melua (lähinnä traktorit). Tuotantokoneiden lisäksi melua aiheuttaa raskas kuljetuskalusto. Turpeen toimitusaikana melu koostuu raskaan liikenteen ja kuormauskoneiden aiheuttamista äänistä ja vastaa siten liikennemelua. Myös toimitusaikana työmaalla voidaan työskennellä ympäri vuorokauden.

Melun kokeminen riippuu mm. etäisyydestä, melun lähteen ja kohteen välisestä korkeuserosta, säätilasta, maanpinnan laadusta, kasvillisuudesta ja siitä onko välissä melun leviämistä estäviä maastomuotoja tai rakenteita. Turvetuotannosta aiheutuva meluhaitta on yleensä paikallista ja kuljetusten aiheuttama meluhaitta keskittyy pienien teiden ympäristöön. Valtateillä turpeen kuljetuksen aiheuttama melun lisäys jää kokonaisuuteen nähden vähäiseksi.

Turvetuotannon työvaiheista jyrsintä ja turpeen nosto imuvaunulla aiheuttavat hetkellistä 55 dB:n melua 100–200 metrin etäisyydelle työskentelykohdasta. Palaturpeen nosto ja turvekenttien kunnostustoimet aiheuttavat laskennallisen arvioinnin perusteella 55 dB:n melutasoja 300–400 metrin etäisyydelle työskentelykohdasta (yöaikaan 50 dB 500 m etäisyydellä). Mittaukset on tehty todellisissa työskentelytilanteissa avoimessa maastossa.

Kasvillisuuden (puuston) on todettu tehokkaasti vaimentavan äänen voimakkuutta.

Liikenne

Energiaturve toimitetaan asiakkaille pääasiassa lämmityskaudella (loka-huhtikuu) keskitetysti yhdessä tai kahdessa jaksossa. Alkuperäisen 92,4 hehtaarin suuruisen tuotantoalueen mukaisesti arvioituna vuosittainen toimitus (46 000 m^3) vastaa noin 380 rekan ajosuoritetta. Ympäristöturpeita toimitetaan ympäri vuoden tilausten mukaan. Toimitus tapahtuu tuotantoalueen tiestöä ja olemassa olevia yksityisteitä myöten Sarvinevan, Kapustanevan ja Pollarinnevan tuotantoalueiden tiestöjä pitkin Haukilahdentielle ja edelleen Pulkkisentielle ja valtatietä 13 Pietarsaaren ja Kokkolan suuntaan.

Toiminnassa käytettävät traktorit tuodaan työmaalle keväällä ja viedään syksyllä pois. Tuotantokoneet ovat työmaalla pääosin ympäri vuoden. Kunnostuksessa käytettäviä koneita tuodaan työmaalle keskimäärin 2-3 kertaa tuotantokauden aikana. Lisäksi tuotantokaudella on kevyttä liikennettä ja jossakin määrin muuta raskasta liikennettä.

Varastointi ja jätteet

Urakoitsija säilyttää polttoaineitaan siirrettävissä säiliöissä pelastussuunnitelmassa osoitetuissa paikoissa, jotka ovat alustaltaan tiiviitä ja kantavia ja valittu siten, että aineet eivät vahinkotapauksissa pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen. Säiliöiden keskimääräinen koko on 3 000-5 000 l. Alkuperäisen tuotantosuunnitelman mukaan arvioitu polttoöljyn kulutus tuotantokauden aikana on noin 42 000 l. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 15 000 l. Säiliöitä täydennetään tuotantokauden aikana kulutuksen mukaan. Lisäksi käytetään voiteluöljyjä noin 280 l sekä muita voiteluaineita noin 60 kg. Voiteluaineet varastoidaan tukikohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Varastoaumat suojataan tuotantokauden päättyessä muovilla. Suojamuovin vuotuinen tarve on noin 2,3 t.

Tuotannossa syntyy alkuperäisen tuotantosuunnitelman mukaan arvioituna jäteöljyjä 280 l, kiinteää öljyjätettä 50 kg, akkuja 15 kg, sekajätettä 1 m3, aumamuovia 2,3 t ja rautaromua 190 kg. Urakoitsijat toimittavat jäteöljyn, muut ongelmajätteet ja sekajätteen erityisille jätteiden keruupaikoille asianmukaisiin säiliöihin, joista paikallinen jäteyrittäjä toimittaa ne kaatopaikalle. Jäteöljyn ja ongelmajätteiden keruun ja toimituksen asianmukaiseen laitokseen hoitaa siihen hyväksytty yrittäjä. Metalliromu myydään romuraudan välittäjälle kierrätykseen. Aumamuovit kerätään ja varastoidaan tuotantoalueelle niille osoitetuilla varastoalueilla. Varastoitu muovi paalataan ja hyödynnetään myöhemmin energiana tai kierrättämällä.

Hakemussuunnitelman liitteenä olevassa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on selvitetty kantojen ja muun puuaineksen, kivien, mineraalimaiden ja laskeutusaltaan lietteen määriä, käyttöä ja ympäristövaikutuksia.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Alueelle suunnitellut vesienkäsittelyrakenteet ovat hakijan näkemyksen mukaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset.

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Loukkusaarenneva on reunaosiltaan metsäojitettua suoaluetta. Keskiosat ovat pääosin ojittamattomia. Tuotantoalue sijoittuu ojittamattomalle alueelle, lukuun ottamatta ojitetulla alueella sijaitsevaa 25,5 hehtaarin suuruista tuotantolohkoa 1.

Asutus ja maankäyttö

Hankealueen luoteispuolella sijaitsevat Loukkusaarten kankaat ja pohjoisessa Loukkusaarennevan suoalue vaihtuu Pihlajasaarennevaksi. Koillisessa ja idässä sijaitsee Välikankaan-Koukkusenluhdan kangasselänne. Asuinrakennuksia ei ole alle 500 m etäisyydellä hankealueesta. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 1 km:n etäisyydellä lounaaseen. Lähiympäristö on pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä. Lähimmät pellot sijaitsevat tuotantoalueen lounaisreunassa.

Loukkusaarennevan kunnostuksen ja tuotannon vaikutukset maisemaan kohdistuvat suunnitelmassa rajattuun alueeseen, joka valmistelun kautta muuttuu kokonaan avoimeksi kasvipeitteettömäksi kentäksi. Tuotantoalue sijoittuu suo- ja metsävaltaiselle alueelle. Muutokset maisemassa eivät näy etäälle. Tuotannon päättymisen jälkeen alue siirtyy muuhun käyttöön (metsätalous, viljely tms.), jolloin maisemassa tapahtuu uusi muutos.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole yleisiä ulkoilu- tai virkistysalueita. Loukkusaarennevan luonne marjastus- ja metsästysmaana muuttuu laajennusalueiden kunnostustöiden johdosta. Hankealue on suurimmaksi osaksi luonnontilaista suota.

Kunnostus- ja tuotantotoiminnan aikana metsästys estyy. Tuotantokauden ulkopuolella se on mahdollista. Turvetuotantoalueilla viihtyviä metsästettäviä lajeja ovat hirvi, jänis, teeri, telkkä, sinisorsa ja tavi.

Luonto ja suojeluarvot

Loukkusaarennevan lähialueella ei sijaitse suojelualueita. Lähin Natura-alue (luonnonsuojelualue) on Isoraivio ja Pilleskytö (FI100031) Loukkusaarennevalta noin 2,2 km:n etäisyydellä lounaaseen.

Luontotyypit ja kasvillisuus

Loukkusaarennevan kasvillisuutta inventoitiin 13.8.2009 ja 2.9.2009. Lisäksi alueen kasvillisuustyyppejä on tarkasteltu linnustoselvityksen yhteydessä 3.6.2009, 8.6.2009 ja 11.6.2009.

Loukkusaarenneva voidaan tulkita kokonaan aapasuoksi, vaikka reunaosilla esiintyi rahkaisia rämeitä etenkin itä- ja länsiosissa, kuten keidassoillakin on tapana. Pohjois-eteläsuunnassa suoaluetta jakoi vaihtelevan rimpinen neva, räme- ja nevavyöhyke, jonka länsipuolella ja etenkin itäpuolella aukeaa laaja lyhytkortinen kalvakkaneva. Tutkimusalueella rämeisyyttä esiintyy useassa muodossa. Uhanalaisia suotyyppejä esiintyy Loukkusaarennevalla yhteensä noin 90 ha, joista kalvakkanevaa noin 58 ha, sararämeitä 14 ha, lyhytkorsirämeitä noin 13 ja saranevaa noin 5 ha. Silmälläpidettävistä suotyypeistä esiintyi lisäksi isovarpurämettä, tupasvillarämettä, rimpinevaa, rimpinevarämettä sekä kangasrämettä.

Alueella esiintyy ruskopiirtoheinä, joka on alueellisesti uhanalainen laji (RT) ja valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT). Sitä kasvaa nevojen ja rämeiden rimpipinnoilla harvakseltaan.

Selvitysalueella ei esiinny luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia luontotyyppejä eikä vesilain 15 a ja 17 a § kohteita. Pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla ovat metsälain 10§:n tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Isompia ja pienempiä kangasmetsäsaarekkeita esiintyy eripuolilla suota yhteensä 15 kappaletta.

Linnusto

Loukkusaarennevan linnustoa kartoitettiin kolmella laskentakerralla vuonna 2009 sekä neljällä laskentakerralla vuonna 2011. Lisäksi vuonna 2011 laadittiin selvitys Loukkusaarennevan merkityksestä muutonaikaisena levähdysalueena.

Lintulaskennoissa tavattiin kymmenen Suomessa esiintyvästä 19 suolintulajista. Loukkusaarennevalla pesivät suolintulajit olivat suopöllö, sinisuohaukka, riekko, liro, pikkukuovi, valkoviklo, kurki, niittykirvinen, keltavästäräkki ja isolepinkäinen. Lisäksi kapustarintaa voidaan pitää hyvien lintusoiden ilmentäjänä Pohjanmaalla. Valtakunnallisesti uhanalaisista lajeista alueella pesii vaarantunut (VU) keltavästäräkki sekä silmälläpidettävät (NT) esiintyi niittykirvinen, riekko, käki ja pikkulepinkäinen. EU:n lintudirektiivin liitteessä 1 mainituista lajeista esiintyivät teeri, kurki, suopöllö, kapustarinta, liro ja pikkulepinkäinen ja Suomen kansainvälisiä linnustonsuojelun erityisvastuulajeista teeri, kurki, liro, valkoviklo, kuovi ja pikkukuovi.

Linnustokartoitusten mukaan suota voidaan pitää maakunnallisesti hyvänä lintusuona. Suon arvoa linnustollisesti lisää luonnontilaisuus, avosuon määrä sekä erilaisten suotyyppien esiintyminen.

Uhanalaiset lajit

Loukkusaarennevan perhoslajisto selvitettiin vuonna 2011 ja rämeristihämähäkin esiintymistä inventoitiin vuosina 2011 ja 2012 lajin esiintymisalueen rajaamiseksi. Rämeristihämähäkkiselvitystulosten perusteella hakija määritti lajin esiintymisalueeksi noin 13 hehtaarin suuruisen alueen Loukkusaarennevan länsiosassa. Rämeristihämähäkki on määritetty valtakunnallisen uhanalaisuusluokittelun mukaan vaarantuneeksi (VU) lajiksi. Laji kuului myös erityisesti suojeltuihin lajeihin 1.7.2013 saakka, jonka jälkeen laji on poistettu erityisesti suojeltujen lajilistalta.

Perhosselvityksessä ei löydetty uhanalaisiksi luokiteltuja perhoslajeja. Merkittävimmät havainnot olivat silmälläpidettävän (NT) rämevihersiiven ja rahkahopeatäplän havainnot. Molemmat lajit esiintyvät Keski-Pohjanmaalla lukuisilla luonnontilaisilla soilla. Loukkusaarennevaa voidaan pitää lajistollisesti alueellisesti tavanomaisena suona. Erikoisuutena suolta löytyi tieteelle vielä kuvaamaton pussikoilaji.

Pohjavesialueet

Harju A:n(1058454 A) ja Harju B:n(1058454 B) pohjavesialue sijaitsee noin 2,2 km:n etäisyydellä Loukkusaarennevalta lounaaseen. Lähimmillään Harju A:n vedenottamo on noin 2,5 km etäisyydellä lounaaseen ja Harju B:n vedenottamo noin 3 km:n etäisyydellä länteen Loukkusaarennevasta. Pohjavesialueet sijaitsevat deltamaisessa muodostumassa, joka on ydinosaltaan karkeaa hiekkaa ja soraa. Lievealueilla maakerrokset ovat pääasiassa hienoa hiekkaa ja silttiä. Pohjois-eteläsuuntainen vedenjakaja jakaa alueen kahteen erilliseen pohjavesialueeseen, jonka länsipuolella (Harju A) pohjaveden virtaussuunta on etelästä pohjoiseen ja itäpuolella (Harju B) luoteesta kaakkoon. Muodostuma on antikliininen eli pohjavettä purkautuu pohjavesialueilta kohti alavampia ympäröiviä suoalueita.

Haukkaharju A:n (1058451 A) pohjavesialue sijaitsee lähimmillään noin 1,9 km:n etäisyydellä hankealueesta luoteeseen ja vedenottamo noin 3,7 km etäisyydellä. Pohjavesialue on osa pitkittäisharjujaksoa, joka jakautuu kahteen erilliseen pohjavesialtaaseen, joista osa-alue A on eteläisempi. Pohjaveden virtaussuunta on osa-alueella A kohti vedenottamoa. Muodostuma on antikliininen eli pohjavettä purkautuu pohjavesialueilta kohti alavampia ympäröiviä suoalueita sekä vedenottamon eteläpuolella sijaitsevaan Haukkaojaan.

Pitkien etäisyyksien vuoksi hankekohteella ei ole vaikutuksia pohjavesialueisiin eikä talousvesikaivojen veden laatuun tai määrään.

Vesistö

Vesistö ja sen tila

Hankealueen puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojaa pitkin noin 2 km Patanan tekojärven täyttökanavaan, joka laskee noin 2,7 km:n päässä hankealueesta Patanan tekojärveen.

Valtakunnallisen vesistöaluejaotuksen mukaan hankealue sijaitsee Perhonjoen vesistöalueella Patananjoen valuma-alueella ja siellä tarkemmin Patanan tekojärven täyttökanavan alueella (49.094) ja Patananjoen yläosan valuma-alueella (49.093). Hankealueen kaikki kuivutusvedet johdetaan kuitenkin Patanan tekojärven täyttökanavan alueelle. Patanan tekojärven täyttökanavan alueen (alaraja Patanan tekojärvi) pinta-ala on noin 303 km^2 ja järvisyys 1,16 %. Loukkusaarennevan sijainti valuma-alueella käy ilmi kuvasta 5 ja liitekohdassa 6 esitetystä kartasta.

Keskimääräiset vuosivirtaamat (MQ) ja virtaamien ääriarvojen (MNQ, MHQ) keskiarvot (m^3/s) Loukkusaarennevan laskuojassa laskussa Patanan tekojärven täyttökanavaan, Täyttökanavassa laskuojan kohdalla ja Patanan tekojärven lähtökanavassa ovat seuraavat:

	Valuma-alue (km^2)	**MNQ**	**MQ**	**MHQ**
Laskuoja laskussa täyttökanavaan	5,43	0,001	0,048	0,226
Täyttökanava laskuojan kohdalla	297,19	0,037	1,712	4,522
Patanan tekojärven lähtökanava (havaittu arvo)	397,57	0,05	2,29	6,05

Purkuvesistön veden laatua on tarkasteltu ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan tietojen perusteella Patanan tekojärvessä sijaitsevien havainto-pisteiden Patana allas ja Patana tuleva perusteella. Patanan tekojärven ja täyttökanavan ekologisen tilan luokittelua ei ole tehty.

Patanan tekojärvi

Patanan tekojärvestä on havaintoja vuodesta 1967 lähtien. Havaintojen perusteella tekojärven vesi on runsashumuksista ja hapanta. Keskimääräisen kokonaisfosfori- ja kokonaistyppipitoisuuden perusteella vesi on ollut erittäin rehevää. Ympäristöhallinnon tekemän vesistöjen yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan Patanan tekojärven vesi on välttävää.

Patana tuleva

Patanan tekojärveen tulevasta vedestä täyttökanavan suulla on havaintoja 1970-luvulta lähtien. Havainotoja ei ole kuitenkaan 1990 -luvulta ja 2000 -luvulta ainoastaan vuosilta 2006 ja 2007. Täyttökanavan suulla vesi on keskimäärin hiukan parempilaatuista kuin muualla Patanan tekojärvessä.

Kalasto ja kalastus

Alueen kalastuksesta ja kalakannoista on saatu tiedot Perhonjoen kalastus-alueelta, Patanan tekojärven kalastuksen hoitoyhtymältä sekä Räyringin kalastuskunnalta. Saatujen tietojen mukaan kalastus on kotitarve- ja virkistyskalastusta ko. vesialueilla. Patanan tekojärven täyttökanavassa ja tekojärvessä esiintyy normaali järvikalakanta mukaan lukien made. Kuhaa järveen on istutettu. Madetta kalastetaan runsaasti erityisesti keväällä. Kesällä järjestetään Patanan tekojärvellä haukiuistelutapahtuma.

Patanan tekojärveen on tehty useita istutuksia 2000-luvulla. Istutettuja lajeja ovat olleet järvitaimen, kuha ja planktonsiika.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Hankealueen lisäksi Patanan tekojärven täyttökanavan alueella (49.094) hakijalla ei ole tuotantokunnossa olevia turvetuotantoalueita.

Laskennallisesti arvioituna hankkeen aiheuttamat nettopitoisuuslisäykset Patanan tekojärven täyttökanavan laskuojan kohdalla ja Patanan tekojärven luusuassa ovat tuotantovaiheessa kiintoaineen osalta alle 0,1 mg/l, fosforin osalta noin 0,3-0,5 µg/l ja typen osalta 7-10 µg/l.

Loukkusaarennevan kuivatusvesien aiheuttamat pitoisuuslisäykset alapuolisella vesialueella 80,5 ha:n suuruisen tuotantopinta-alan päästöjen mukaisesti arvioituna on seuraava:

		Brutto			Netto		
Pitoisuuslisäykset vuositasolla	Virtaama m3/s	Kiintoaine mg/l	Kok.P µg/l	Kok.N µg/l	Kiintoaine mg/l	Kok.P µg/l	Kok.N µg/l
Patanan tekojärven täyttökanava laskuojan kohdalla							
Kuntoonpanovaihe:							
1.ojitusvuosi	1.7	0.06	0.7	26,3	0.05	0.5	19.4
Seuraava vuosi	1.7	0.04	0.5	17.6	0.03	0.4	13.0
Tuotantovaihe:	1.7	0.03	0.4	13.1	0.02	0.3	9.7
Patanan tekojärven luusua							
Kuntoonpanovaihe:							
1.ojitusvuosi	2.3	0.05	0.5	19.4	0.03	0.3	15.0
Seuraava vuosi	2.3	0.03	0.4	13.0	0.02	0.2	10.1
Tuotantovaihe:	2.3	0.02	0.3	9.7	0.01	0.2	7.3

Laskennallisten ravinne- ja kiintoainelisäyksien perusteella hankealueen kuivatusvesillä ei ole normaalissa tilanteessa juurikaan vaikutusta alapuolisen vesistön (Patanan tekojärven) tilaan tai veden käyttöön.

Vaikutus kalatalouteen

Patanan tekojärven täyttökanavan luonteen vuoksi vaikutusarviot kohdistuvat Patanan tekojärveen. Loukkusaarennevan ravinne- ja kiintoainekuormitus on alapuolisessa Patanan tekojärvessä vähäinen, eikä sen vaikutuksia voida erottaa tai eritellä muista samaan suuntaan jo nykyisellään vaikuttavista tekijöistä, kuten maa- ja metsätalous ja asutus. Vaikutus

on niin vähäinen, ettei perustetta hoito- ja kalatalousmaksuvelvoitteelle ole olemassa.

Vesienhoitosuunnitelma

Patanan tekojärven ekologisen tilan on arvioitu olevan tyydyttävä. Tekojärvi ja siihen laskeva täyttökanava ovat keinotekoisia vesimuodostelmia ja päätös tekojärven ekologisesta luokituksesta on suhteutettu parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Suunnitelmassa on edelleen arvioitu, että tavoitetila, hyvä ekologinen tila saavutetaan nykykäytännön lisäksi tehtävillä toimenpiteillä vuoteen 2021 mennessä.

Patananjoki on arvioitu vesienhoitosuunnitelmassa olevan välttävässä ekologisessa tilassa ja vesimuodostelma on arvioitu voimakkaasti muutetuksi. Hyvä ekologien tila on arvioitu saavutettavaksi nykykäytännön mukaisilla toimenpiteillä vuoteen 2021 mennessä.

Perhonjoen keskiosa on luokiteltu laajan aineiston myötä tyydyttävään ekologiseen tilaan. Alueen merkittävin tavoitetilaa heikentävä tekijä on hajakuormituksen aiheuttama kiintoaine- ja ravinnekuormitus. Lisääntyneen kiintoainekuormituksen on havaittu heikentäneen virtapaikkojen elinympäristöjä. Vesienhoitosuunnitelmassa on todettu, että tavoitteellinen hyvä ekologinen tila saavutetaan nykykäytännön lisäksi tehtävillä toimenpiteillä vuoteen 2021 mennessä. Lisätoimenpiteillä tavoitteeseen on mahdollista päästä vuoteen 2015 mennessä.

Vesialueen vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmassa on arvioitu, että vesistöjen ekologisen tilan parantamiseksi ihmisen toiminnasta aiheutuvaa kuormitusta on vähennettävä 30–50 % ja turvetuotannosta aiheutuvaa kuormitusta 50 %.

Ympäristöriskit

Sisäasiainministeriö on antanut ohjeen turvetuotantoalueiden paloturvallisuudesta. Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimetään paloturvallisuusorganisaatio, joka vastaa mahdollisen tulipalon alkusammutuksesta ja muiden hätätilanteiden hoitamisesta. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toiminta- ja ensiapuohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Työmaan henkilöstön valmiuksia toimia hätätilanteissa ylläpidetään koulutusten sekä toimintaharjoitusten avulla.

Työmaan pelastussuunnitelma toimitetaan pelastusviranomaisille. Pelastusviranomaiset tekevät arviointi- ja tutustumiskäyntejä työmaalla ja hyväksyvät työmaan palosuojeluvalmiuden.

Ympäristöviranomaiset tarkastavat oman harkintansa mukaan työmaan ympäristönhoidon tasoa sekä vesiensuojelurakenteita ja antavat tarkastuksiin liittyen ohjeita ja velvoitteita. Mahdollisista häiriötilanteista sekä niiden korjaustoimista ilmoitetaan ympäristökeskukselle. Hätätilanteissa noudate-

taan hakijan laatu- ja ympäristöjärjestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita. Toiminnalle otetaan ympäristövahinkovastuuvakuutus.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Hakija on laatinut esityksen käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaksi. Vesistövaikutusten tarkkailu esitetään tehtäväksi yhteistarkkailuna hakijan läntisen Suomen turvetuotantoalueiden kanssa.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Hankkeen toiminnoista ei hakijan arvion mukaan aiheudu korvattavaa tai kompensoitavaa haittaa.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 7.5.2010 Patanan teköjärven kalanistutustiedoilla.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa ja Perhon kunnassa 20.5.–18.6.2010 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 20.5.2010 Perhonjokilehdessä. Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Perhon kunnalta ja Perhon kunnan-ympäristönsuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1) **Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus** vastustaa ympäristöluvan myöntämistä. Suurin osa tutkimusalueen pinta-alasta on ojittamatonta ja voidaan tulkita luonnontilaiseksi suoksi kasvillisuuden perusteella. Muuttumia on noin 34 % suoalasta. Loukkusaarenneva on kasvillisuudeltaan ja suotyypeiltään monimuotoinen suo. Ravinteisten suotyyppien esiintyminen tekee siitä paikallisesti merkittävän kohteen karulla Suomenselän vedenjakajaseudulla. Uhanalaiset suotyypit käsittävät noin 40 % tutkimusalueesta. Alueellisesti uhanalaisista kasvilajeista alueella esiintyy ruskopiirtoheinää. Suoalueella sijaitsee lukuisia metsäsaarekkeita, jotka ovat merkittäviä sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta että maisemallisesti. Laajalla erämaisella suolla voi olla paikallisesti merkittäviä virkistysarvoja. Suurin osa suosta on avosuota ja avonaisesta suosta noin 50 ha on linnustollisesti merkittävää rimpinevaa Etelä-Suomessa. Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa Loukkusaarenneva on osoitettu LUO-merkinnällä eli luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan viranomaisten on päättäessään alueiden käyttöä koskevien toimenpiteiden toteuttamisesta

otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä vesiensuojelun suuntaviivoista vuoteen 2015 on esitetty tavoite turpeenoton ohjaamiseksi jo ojitetuille alueille tai jo tuotannossa olevien alueiden yhteyteen. Linnusto- ja kasvillisuusselvitysten perusteella Loukkusaarennevan - Pihlajasaarennevan suoyhdistymää on pidettävä sellaisena pääosin luonnontilaisena ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaana suokokonaisuutena jollaisella turpeenottoa ei tulisi sallia.

Kasvillisuus- ja pesimälinnustoselvitys antaa varsin hyvän kuvan suon luontoarvoista, mutta puutteina on arvio suon merkityksestä lintujen muutonaikaisena levähdyspaikkana. Lisäksi selvityksen tulisi käsitellä linnuston kannalta samaan suoyhdistymäkokonaisuuteen kuuluvaa Pihlajasaarennevaa. Hakemuksen puutteena on pidettävä, että alueelta ei ole selvitetty uhanalaisten hyönteisten, esim. perhosten esiintymistä, sillä soilla elää varsin paljon uhanalaisia ja harvinaisia perhosia. Naapurikunnasta Alajärveltä vain 25 km:n päästä on tavattu harvapuustoiselta rämeeltä myös erittäin uhanalaista ja erityisesti suojeltavaa rämeristihämähäkkiä, jonka esiintyminen hankealueellakin olisi tämän vuoksi tullut selvittää. Selvityksen perusteella Loukkusaarenneva on osa laajaa suoyhdistymää, joka käsittää yhteensä reilut 300 ha.

2) **Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** katsoo, Ympäristönsuojelulain mukaan on ympäristönlupahakemukseen liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Ympäristönsuojeluasetuksen mukaan on päästöjä aiheuttavan toiminnan hakemuksessa oltava tiedot purkuvesistön virtaamista, veden laadusta, kalastosta sekä kalastuksesta.

Loukkusaarennevan hakemuksessa oleva tieto kalastosta ja kalastuksesta on esitetty niin yleisellä tasolla, että sen perusteella ei voida luotettavalla tavalla arvioida suunnitellun toiminnan vaikutuksia kalastoon ja kalastukseen. Näin ollen on hakemus puutteellinen eikä lupaharkinnassa ole käytettävissä hankkeen vaikutuksien arvioinnin ja ratkaisun kannalta välttämättömiä tietoja. Hakemus on täydennettävä kalatalousselvityksellä ennen päätöksentekoa. Täydennyksessä on esitettävä ainakin seuraavat tiedot Patanan täyttökanavan ja Patananjärven kalastosta: kalalajit ja niiden runsaussuhteet, tärkeät lisääntymisalueet, toteutetut kalaston hoito- ja kunnostustoimenpiteet, kalastavien henkilöiden lukumäärä, kalastuksessa käytetyt pyydykset ja lajikohtaiset saaliit sekä tietoa rapukannasta ja ravustuksesta.

Täydennyksen jälkeen on Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta pyydettävä uusi lausunto.

3) **Perhon kunta** ja 4) **Perhon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen** toteavat, että Keski-Pohjanmaan Maakuntakaavassa Loukusaarenneva on mainittu LUO-merkinnällä (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue tai kohde). Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että sillä tuetaan alueen luontoarvojen säilymistä, kuitenkin siten, että säilytettävät toimet eivät ole maanomistajalle kohtuuttomia. Lupapäätösharkinnassa tulee huomioida Maakuntakaavan suunnittelusuositus.

Kuivatusvesien käsittely on esitetty toteutettavaksi pintavalutuskenttää käyttäen. Pintavalutuskentän kooksi hakija ilmoittaa 3,9 ha, 4,1 % valuma-alueesta. Loukkusaarennevan nykyinen luonnontila ja tulevat kuivatusvedet huomioiden tulisi pintavalutuskentän pinta-ala kasvattaa noin 8 hehtaariin ja noin 8 % valuma-alueesta.

Muistutukset ja mielipiteet

5) **A** ja **B** vastustavat luvan myöntämistä. Muistuttajat omistavat tuotantolohkojen välissä olevan kiinteistön, joka on pääosin luonnontilaista ojittamatonta monimuotoista suoaluetta. Suunnitelman mukaan tilan poikki kaivettaisiin kuivauskanavaja rakennettaisiin tie, joka palvelisi ainoastaan hakijan tarpeita. Hakija ei ole pyytänyt, eikä saanut muistuttajilta lupaa kyseisiin toimenpiteisiin. Lupahakemuksen mukaiset toimenpiteet muuttaisivat alueen luontoarvot peruuttamattomasti.

6) **Pulkkisen osakaskunta ja** 7) **Patanan tekojärven kalastusyhdistys ry** toteavat, että niillä on erilainen käsitys hankkeen vaikutuksista kuin mitä hakemuksessa on esitetty. Hakemuksessa on käytetty selvityksiä joiden perusteella vaikutusalueen kalastosta ja kalastuksesta saa varsin vaillinaisen kuvan. Puutteellisesti ennakoitua on se, että lyhyiden pitoisuushuippujen vaikutuksia vaikutusalueen kalastoon ja kalojen poikastuotantoon ei ole ennakoitu. Hiljalleen parantunut vedenlaatu on luonut edellytykset luontaisesti lisääntyvälle runsaalle taimenkannalle. Viime vuosina taimenkanta on kasvanut jo sellaiseksi, että siitä on tullut virkistyskalastuksen kohde. Erityisesti turvetuotannon alkuvaiheessa tuotantoalueilta kulkeutuu alapuolisiin vesiin ajoittain suuria määriä kiintoainetta ja happamoitavia aineita, joiden ajalliset ja paikalliset vaikutukset Patanan tekojärveen ja Patananjokeen tulevat olemaan olennaisia. Hakemuksesta ei selviä, kuinka lumien sulamisvaiheen ja rankkasateiden aikaisiin virtaamannousuihin on varauduttu. Jo valmiiksi korkeasta alapuolisen vesistön ravinnetasosta johtuen pienikin kuormituslisäys on erityisen vahingollista taimenelle ja ravulle.

Patananjoen virkistyskalastus on lisääntynyt huomattavasti viime vuosien aikana ja lisääntyvä turvetuotanto katkaisee viime vuosien suotuisan kehityksen. Varsinkin joen taimen- ja rapukanta kärsivät lisääntyvästä kiintoaineesta, joka peittää lisääntymisalueet ja veden happamuus tuhoaa jäljelle jäävät poikaset.

Hakija ei ole esittänyt kalataloudellisen tarkkailun järjestämistä vaikutusalueen vesillä. Vesistötarkkailusuunnitelmasta ei selvästi käy ilmi miten suurten virtaamien tai poikkeustilanteiden aikana veden laatua tai vaiku-

tuksia seurataan. Tarkkailun tuloksia ei ole suunniteltu ilmoitettavan osakaskunnalle.

Osakaskunnat vaativat ottamatta kantaa hankkeen muihin luvansaantiedellytyksiin, että:

Tuotantoalueen vesien käsittelyssä on varmistettava, ettei Patananjoen kuormitustaso (erityisesti happamoittavien aineiden ja kiintoaineen osalta) turvetuotannon vuoksi edes välillisesti kohoa. Tämä tarkoittaa osakaskunnan käsityksen mukaan sitä, että hankealueen vesienkäsittelyrakenteet mitoitetaan huippuvalumien mukaan.

Hakijalle määrätä ainakin tuotantoalueen valmistelu ja kuntoonpanovaiheessa jokeen kohdistuvien kiintoainetason nousun ja happamuuden alenemisen kala- ja rapukantojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi 800 emorapua 4 vuoden ajan toiminnan aloittamisesta 4 eri paikkaan, sekä
2 000 2-kesäisiä taimenenpoikasen jatkuva istutusvelvoite.

Hakijalle tulee määrätä kalataloustarkkailuvelvoite Pohjanmaan ELY keskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Tulokset tarkkailusta tulee toimittaa osakaskunnan tietoon.

Hankkeen vesistötarkkailussa tulee huomioida, että tuotantoalueilta purkautuvan veden laatua tulee seurata myös tuotantokauden ulkopuolisella ajalla ja mahdollisissa poikkeustilanteissa. Tulokset tarkkailusta tulee toimittaa osakaskunnan tietoon.

Alueen turvetuotannolla ei saa vaikeuttaa muutoinkaan alueen kalakantojen kehittämis- ja hoitotoimia taikka kalastusedellytysten toteuttamista. Jos haittoja kuitenkin todetaan aiheutuvan, on ne korvattava täysimääräisesti tai määrättävä hakijalle kalanhoitovelvoite

8) **Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry** vaatii, että Loukkusaarennevan turpeenottohankkeelle ei myönnetä lupaa, koska:

Huomioiden suon luonnontilaisuus ja alueellinen merkittävyys, on hanke Valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden vastainen. Alueen lähietäisyydellä ei ole soiden suojelualueita ja Loukkusaarenneva on osaltaan merkittävä suolajiston säilymiseen soveltuva alue.

Alueen monipuolisuus huomioiden, asiapapereissa ei oltu selvitetty mm. perhosten, sudenkorentojen ja selkärangattomien sekä matelijoiden esiintymistä lainkaan. Lajiselvityksissä on huomioitava myös muut, kuin EU:n luonto- ja lintudirektiivin kasvi- ja lintulajisto. Suomi on vastuussa kaikkien eliöryhmien lajeista ja EU:n luontodirektiivin mukaisesti.

Alueelta selvitetty lintu- ja suotyyppilajisto osoittaa suon olevan lajistoltaan merkittävä ja alueellisesti tärkeä, monipuolinen suo. Lajimäärä ja suotyyppien uhanalaisuus Loukkusaarennevalla osoittavat suon olevan suojeltujen soiden veroinen. Suotyyppien osalta koko ojittamaton alue on jossakin

määrin uhanalaiseksi luokiteltua suotyyppiä (VU, NT). Suon lähietäisyydellä ei ole soidensuojelualueista korvaamaan lajeille vastaavaa elintilaa.

Hakijan suunnitelma ei ole linjassa yhtiön esittämien ympäristöarvojen kanssa, jossa hakija sanoo toimivansa luonnonvarojen vastuullisena käyttäjänä

Hakijan vastine

Hakija vastaa **Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen** lausuntoon, että vuonna 2009 tehdyt luontoarvoselvitykset antavat alueen luontoarvoista riittävät tiedot lupaharkintaa varten. Selvitykset ovat Loukkusaarennevan hankkeen osalta laajuudeltaan riittäviä. Suon merkitys lintujen muutonaikaisena levähdyspaikkana voidaan arvioida vähäiseksi, koska suo on kooltaan melko pieni ja pääosin, erityisesti hankealueen osalta melko kuivapintainen. Vastaavanlaisia ojittamattomia suoalueita on ympäristössä useita ja lisäksi hankealueen ympäristössä on lukuisia isoja suojelusoita (Ruokkaanneva, Säästöpiirinneva, Hangasneva ja Patanajärvenkangas.

Perhosten ja Alajärveltä noin 25 kilometrin päässä vähäpuustoiselta rämeeltä tavatun rämeristihämähäkin selvittäminen hankealueelta ei hakija käsityksen mukaan ole tarpeen, eikä vakiintuneen lupakäytännön mukaista.

Hakija vastaa **elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousryhmälle**, että alueen kalastuksesta ja kalakannoista on saatu tiedot Perhonjoen kalastusalueen hallituksen puheenjohtajalta, Patanan tekojärven kalastusyhdistys ry:n puheenjohtajalta sekä Räyringin kalastuskunnan esimieheltä. Heidän antamiensa tietojen mukaan kalastus ko. vesialueilla on kotitarve- ja virkistyskalastusta. Hakemukseen sisältyvät istutustiedot.

Hakija katsoo, että esitettyjä tietoja voidaan pitää lupaharkinnan kannalta niukkoina, mutta kuitenkin riittävinä. Hakija pyrkii täydentämään tietoja kalastuksesta ja kalastuksesta ELY-keskuksen esittämällä tavalla, mikäli tietoja on saatavilla. Tiedot pyritään toimittamaan mahdollisimman pian.

ELY-keskuksen kalatalousryhmä pyytää saada lausua mahdollisesta hakemuksesta uudelleen täydennyksen jälkeen. Hakijalla ei ole tähän huomauttamista.

Hakija vastaa **Perhon kunnalle** ja **Perhon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle**, että tehdyn luontoselvityksen perusteella hankealueella ei ole luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja eliölajeja ja luontokohteita eikä muita luvan myöntämisen esteenä olevia luontoarvoja.

Pintavalutuskentän kooksi riittää hakija esittämä 3,9 ha:n alue, koska se täyttää pintavalutuskentälle asetetut mitoitusohjeet. Muilta osin hakijalla ei ole huomauttamista.

Hakija vastaa **A ja B:lle**, että hakija käynnistää neuvottelut maanomistajan kanssa suunnitellun tie- ja oja-alueen sijoittamisesta ja toteuttamisesta.

Tiedot neuvottelun tuloksesta toimitetaan aluehallintovirastoon mahdollisimman pian. Tarvittaessa suunnitelmaan tehdään muutos.

Hakija vastaa **Pulkkisen osakaskunnalle** ja **Patanan tekojärven kalastusyhdistys ry:lle**, että Loukkusaarennevalle on suunniteltu kuivatusvesien puhdistukseen pumppaamon avulla toteutettava ympärivuotinen pintavalutuskenttä Vapo Oy:n hallussa olevalle ojittamattomalle suoalueelle. Vesien puhdistusmenetelmä on tehokas, mitä osoittavat hakemuksessa esitetyt laskelmat hankealueen vaikutuksista alapuoliseen vesistöön eli Patanan tekojärven täyttökanavaan ja tekojärveen. Nettokuormituksesta laskettu pitoisuuslisä jää täyttökanavassakin kokonaisfosforin osalta tasolle 0,4-0,5 ug/l ja on Patanan tekojärvessä selvästi tätä pienempi. Hakija katsoo, että kalataloudelliset vaikutukset kalastoon ja kalastukseen ovat hyvin vähäiset. Patanajokeen, joka sijaitsee tekojärven alapuolella, vaikutuksia ei lainkaan katsota aiheutuvan. Hakijan käsityksen mukaan muistuttajat liioittelevat hankeen vaikutuksia.

Tarkkailuohjelman mukaan pintavalutuskentältä purkautuvan veden laatua tarkkaillaan kuntoonpanovaiheesta alkaen. Tarkkailuun sisältyy myös kentän tehon tarkkailu. Vesistötarkkailupisteet ovat tekojärven täyttökanavassa ja Patanan tekojärvessä. Tarkkailuraportit ovat julkisia, ja siten tulokset ovat muistuttajien saatavissa. Hakijalla ole huomautettavaa vaatimukseen osallistumisesta kalataloudelliseen velvoitetarkkailuun.

Hakija vastaa **Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:lle** viitaten vastineessa edellä esittämäänsä. Perhosten, sudenkorentojen ja selkärangattomien sekä matelijoiden selvittäminen hankealueelta ei hakijan käsityksen mukaan ole tarpeen, eikä vakiintuneen lupakäytännön mukaista.

Lausunto

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on aluehallintovirastoon toimittamassaan lausunnossa ilmoittanut rämeristihämähäkkihavainnoista Perhon Loukkusaarennevalla ja esittänyt, että hakija velvoitetaan selvittämään perusteellisesti lajin esiintyminen koko Loukkusaarennevalla sille potentiaalisissa elinympäristöissä, jotta saadaan selville, miltä osin turpeenottohanke olisi ristiriidassa luonnonsuojelulain 47 §:n säädösten kanssa. ELY-keskuksen tarkoituksena on tehdä em. säädöksen mukainen esiintymisalueen rajauspäätös, kun lajin esiintyminen suolla on selvitetty.

Hakijan vastine ja lisäselvitys

Hakija vastaa **Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle**, että Loukkusaarennevalla on tehty 7.9.2010 havaintoja neljästä rämeristihämähäkistä, joiden esiintymispaikat sijoittuvat suunnitellun turvetuotantoalueen lohkoille 4 ja 5.

Hakija selvittää rämeristihämähäkin esiintymisen alueella kesällä 2011 Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon liitteenä olevien, rämeristihämähäkin kartoittamista koskevien, ohjeiden mukaan.

Täydennys ja hakemuksen muutos

Hakija on 27.4.2012 täydentänyt hakemustaan rämeristihämähäkki-, perhos- ja linnustoselvityksillä sekä kasvillisuusselvitystä täydentävällä kasvilajiluettelolla.

Hakija on muuttanut hakemustaan siten, että rämeristihämähäkin todettu esiintymisalue on rajattu kokonaan pois tuotantoalueesta. Muutoksen jälkeen tuotantopinta-ala on auma-alueineen 80,5 ha.

Lausuntopyynnöt

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen täydennyksen ja muutoksen johdosta lausunnon Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta ja Perhon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

1) **Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus** toteaa, että selvitykset täydentävät aiempia luontoselvityksiä ja antavat varsin hyvän alueen merkityksestä etenkin linnuston ja perhoslajiston elinympäristönä. Selvitysten perusteella Loukkusaarenneva on maakunnallisesti arvokas lintusuo, jolla on erityismerkitystä mm. pikkukuovin ja riekon pesimäympäristönä. Myös Etelä-Suomessa voimakkaasti taantunut vaarantunut keltavästäräkki pesii edelleen Loukkusaarennevalla.

Rämeristihämähäkkikartoituksessa lajia löytyi samoilta paikkeilta suon länsiosassa, jossa lajista oli aiempikin havainto. Alueen itäosasta ja eteläkolkasta lajia ei löydetty. Raportista ei selvästi käy ilmi, onko nämä alueet kartoitettu sekä keväällä että syksyllä ja millä menetelmillä. Rimpinevarämeiden rahkarämejänteitä ei inventoitu, mutta ne saattavat olla lajin kannalta soveltuvia elinympäristöjä. Jostakin syystä verkkoja ja pesiä etsimällä keväällä ei ole löytynyt rämeristihämähäkkejä, vaikka haavilla on samoilta paikoilta löytynyt yksilöitä syksyllä. Syy tähän voi olla:
1: Sattuma
2: kartoittaja ei ole tottunut etsimään rämeristihämähäkin seittikulhoja (ei ole katsottu oikeita paikkoja tarpeeksi tarkasti tai silmä ei ole tottunut rekisteröimään hämähäkin seittiä). Kuitenkin muita verkkoja on löydetty melko hyvin.
3: Lajilla on kannanvaihteluja (koska sillä on kaksivuotinen kehitys): keväällä ei ollut (tai oli hyvin vähän) isokokoisia kahdesti talvehtineita yksilöitä. Syksyllä löydetyt yksilöt olivat keväällä kerran talvehtineita parin millin kokoisia, ja tämän takia lähes mahdottomia havaita.

Raportin laatija kallistuu viimeksi mainittuun, vaikka kartoittajan kokemus tietenkin myös vaikuttaa asiaan. Kun kannanvaihteluja on, niin olisi aina syytä kartoittaa alueet kahdesti, eli sekä keväällä että loppukesällä, tai jos keväällä ei löydy yksilöitä alueet tulisi kartoittaa uudestaan syksyllä.

Raportista ei selvästi käy ilmi, kartoitettiinko itäinen alue ja eteläkolkka molemmin menetelmin sekä syksyllä että keväällä vai ainoastaan keväällä "linjamenetelmällä”. Jos se kartoitettiin ainoastaan keväällä linjamenetel-

mällä, niin on syytä tarkistaa alue uudestaan. Rimpinevarämeiden rahkarämejänteitä ei raportin mukaan inventoitu, vaikka ne saattavat olla lajin kannalta soveltuvia elinympäristöjä. ELY-keskus katsoo, että tähänastiset tiedot rämeristihämähäkin esiintymisestä Loukkusaarennevalla eivät anna riittävän perusteellista ja kattavaa tietoa luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisen esiintymispaikan rajauspäätöksen tekemiseksi Loukkusaarennevalle. Täydennyskartoitukset tulevana syksynä ovat tämän vuoksi tarpeen myös ympäristölupahakemuksen käsittelyn kannalta (luvanmyöntämisedellytysten harkinta). Täydennyksen mukaan Isolahdennevan pohjois-osaan tehtäisiin vesienkäsittelyrakenteita (laskeutusaltaita ja pintavalutuskenttä) sekä rakennettaisiin tie lohkoille 2-4 isolahdennevan yli. Näiden toteuttaminen muuttaisi väistämättä Isolahdennevan vesitaloutta ja heikentäisi olennaisesti rämeristihämähäkin esiintymispaikkaa. Nyt tiedossa olevan esiintymispaikan turvaaminen edellyttää Isolahdennevan säilyttämistä luonnontilaisena ja koskemattomana.

Lausunnon antaja on huomauttanut, että lausunto koskee vain hankkeen luonnonsuojelullisia näkökohtia. Sen vuoksi ELY-keskus voi antaa vielä täydentävän lausunnon hankkeen vesiensuojelullisesta merkityksestä myöhemmin.

2) **Perhon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen** toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa täydennykseen ja suunnitelman muutokseen.

Vastine

Hakija vastaa **Etelä-Pohjanmaan elinkeino-liikenne ja ympäristökeskuksen** lausuntoon, että hakija täydentää rämeristihämähäkkikartoitusta siten, että raportti valmistuu 30.11.2012 mennessä. Raportin valmistuttua katsotaan kokonaisuudessaan tarpeet hankesuunnitelman muuttamiseen lausunnossa mainittujen asioiden osalta.

Hakijalla viittaa asiassa aiemmin lausumaansa ja toteaa, että sillä ei ole huomauttamista **Perhon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen** lausuntoon.

Täydennys ja hakemuksen muutos

Hakija on 22.2.2013 täydentänyt hakemustaan rämeristihämähäkkikartoituksen täydennyksellä ja muuttanut hakemustaan siten, että tuotantoalue, pintavalutuskenttä, laskuoja ja suunnitellut tiealueet on sijoitettu kokonaan rämeristihämähäkin esiintymisalueen ulkopuolelle. Tuotantoalueen koko on muutoksen jälkeen 73,8 ha.

Lausunto

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa, että rämeristihämähäkin tunnetut esiintymispaikat Loukkusaarennevan – Pihlajasaarennevan suoyhdistelmän länsiosassa sinällään jäävät turpeenottoalueen ulkopuolelle. Siitä ei kuitenkaan ole mitään kokemuspohjaista tietoa, millä tavalla rämeristihämähäkki reagoi, jos sen asuinpaikan viereisen aapasuon ominaispiirteet kokonaan muutetaan ja hävitetään ja käynnistetään jatkuvaluonteinen työmaa. Millä tavalla esim. turvekentältä kulkeutuvan pöly vaikuttaa lajiin ja sen elinympäristöön? Toisaalta laji on todettu

araksi häiriöille ja mm. sen vuoksi vaikeasti löydettäväksikin. On olemassa vaara, että turpeenottohankkeen käynnistäminen karkottaisi lajin koko suolta, vaikka nyt tiedossa oleva esiintymispaikka jätetäänkin varsinaisen turpeenottoalueen ulkopuolelle. Sopivaa elinympäristöä on suolla muuallakin, eikä vielä ole täyttä varmuutta siitä, ovatko kaikki lajin esiintymispaikat suolla nyt tiedossa, vaikka lajia ei ole toistaiseksi löydetty suon muista osista. Varovaisuusperiaatetta noudattaen koko Loukkusaarenneva olisikin tämän uhanalaisen lajin suojelemiseksi syytä jättää turpeenottohankkeiden ulkopuolelle.

Suolla ja hankealueella pesii useita luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja lintulajeja. Hakemuksesta ei käy ilmi, ovatko kaikki turpeenottohankkeen käynnistämiseksi tarvittavat ympäristönmuutostyöt ajoitettavissa niin, että luonnonsuojelulain 39 §:n vastaisilta seurauksilta vältytään. Tällainen selvitys (ympäristönmuutoshankkeiden aikataulu vuodenkierrossa) on välttämätön, jotta voidaan arvioida mahdollisen luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisen poikkeusluvan tarvetta.

Suunnitelman mukaan puhdistetut kuivatusvedet johdetaan laskuojaa pitkin Patanan tekojärven täyttökanavaan, joka laskee vetensä Patanan tekojärveen. Tekojärven epävakaasta ekologisesta tilasta johtuen, voidaan arvioida, että kuormituksen vaikutusaluetta tulisi olemaan myös Patanan tekojärven alapuolinen vesistöalue, Patananjoki ja Perhonjoki.

Valtioneuvoston 2009 joulukuussa hyväksymässä vesienhoitosuunnitelmassa Patanan tekojärven ekologinen tila on arvioitu olevan tyydyttävä. Tekojärvi ja siihen laskeva täyttökanava ovat keinotekoisia vesimuodostelmia ja päätös tekojärven ekologisesta luokituksesta on suhteutettu parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Suunnitelmassa on edelleen arvioitu, että tavoitetila, hyvä ekologinen tila saavutetaan nykykäytännön lisäksi tehtävillä toimenpiteillä vuoteen 2021 mennessä. Tila-arvioon vaikuttaa kohtalainen hajakuormitus, pistekuormitus ja vesistön säännöstely.

Patananjoki on arvioitu vesienhoitosuunnitelmassa olevan välttävässä ekologisessa tilassa ja tila-arvioon on vaikuttanut myös vesimuodostelman hydrologis-morfologinen muuttuneisuus – vesimuodostelma on arvioitu voimakkaasti muutetuksi. On arvioitu, että tavoitetila, hyvä ekologien tila saavutetaan nykykäytännön mukaisilla toimenpiteillä vuoteen 2021 mennessä.

Perhonjoen keskiosan vesimuodostelma saa alkunsa Patanajoen ja Perhonjoen yhtymäkohdasta ja päättyy Perhonjoen keskiosan järviryhmään. Vesienhoitosuunnitelmassa Perhonjoen keskiosa on luokiteltu laajan aineiston myötä tyydyttävään ekologiseen tilaan. Alueen merkittävin tavoitetilaa heikentävä tekijä on hajakuormituksen aiheuttama kiintoaine- ja ravinnekuormitus. Lisääntyneen kiintoainekuormituksen on havaittu heikentäneen virtapaikkojen elinympäristöjä. Vesienhoitosuunnitelmassa on todettu, että tavoitteellinen hyvä ekologinen tila saavutetaan nykykäytännön lisäksi tehtävillä toimenpiteillä vuoteen 2021 mennessä. Perhonjokeen tehdään vuosittain alueen kalastusoikeiden haltijoiden ja valtion vesiviljelyva-

roilla merkittäviä lohensukuisten kalojen istutuksia. Perhonjokeen istutetaan mm. Lestijoen kantaa olevia meritaimenia tukemaan uhanalaista ja taantunutta kantaa. Jokien elinympäristöjen liettyminen ja happamuus ovat suurimmat virtakutuisten kajojen ja rapujen elinympäristöä heikentävät tekijät. Perhonjoki on merkittävä virkistyskohde vähävetisellä Vetelin ja Kaustisen kuntien alueella.

Vesienhoitosuunnitelmassa ja Perhonjoen ym. toimenpideohjelmassa on arvioitu yleisesti, että vesistöjen ekologisen tilan parantamiseksi, tulee ihmisen toiminnasta aiheutuvaa kuormitusta vähentää 30–50 %. Perhonjoen vesistöalueella turvetuotannon kuormituksen vähentämistavoitteeksi on esitetty 50 %. On arvioitu, että em. tavoite voidaan saavuttaa vuoteen 2015 mennessä, jos nykyisillä tuotantoalueilla toteutetaan nykykäytännön vesiensuojelutoimenpiteiden lisäksi lisätoimenpiteitä. Loukkusaarennevan alueelle suunniteltu turvetuotanto tulisi lisäämään Perhonjoen vesistöalueen ravinne- ja varsinkin kiintoainekuormitusta siinä määrin, että vesienhoitosuunnitelman tavoite turvetuotannosta aiheutuvan kuormituksen vähentämisestä jäisi toteutumatta, jos hankkeelle myönnetään lupa.

Hakemuksen täydennyksen mukaan hakija esittää koko 81,7 ha valumaalueelle yhtä laskeutusallasta. ELY-keskus katsoo, että suunniteltu yksi laskeutusallas ei ole parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) mukainen ratkaisu.

ELY-keskus katsoo, että täydennyksessä esitetystä uudesta pintavalutuskentästä tulee esittää tarkempi suunnitelma, josta käy esitetyn lisäksi ilmi turvepaksuudet, tutkimuspisteiden sijainti sekä toimenpiteet pintavalutuskentän läpi kulkevan ojan (virtaussuunnan mukainen) osalta. Lisäksi tulee esittää arvio alueen soveltuvuudesta pintavalutuskentäksi sekä tiedot pintavalutus-kentän kasvillisuudesta, turvelajista ja maatuneisuudesta. Hakemuksesta ja täydennyksistä sekä niiden liitteinä olevista suunnitelmakartoista ei käy ilmi onko tuotantoalueella suunniteltu käytettäväksi virtaamansäätöpatoja tasaamaan suuria virtaamia. Virtaamansäätöpatojen sijainti tulisi esittää ainakin suunnitelmakartoissa.

Täydennyksen mukaan ja karttatarkastelun perusteella Loukkusaarennevan puhdistetut kuivatusvedet johdetaan olemassa olevaa ojaa pitkin Pihlajasaarennevan kaakkoisosalle, johon oja päättyy. Pihlajasaarennevalta kuivatusvedet on tarkoitus johtaa länsi/luoteisosalta lähteviä olemassa olevia metsäojia pitkin Haapasaarenojaan ja edelleen Patanan tekojärven täyttökanavaan. ELY-keskus katsoo, että hakijan tulee esittää arvio Loukkusaarennevan kuivatusvesien johtamisen vaikutuksista Pihlajasaarennevalle tai suunnitelma kuivatusvesien johtamiseksi niin että kuivatusvedet ohjataan hallitusti ojia pitkin pintavalutuskentältä Patanan tekojärven täyttökanavaan saakka.

Loukkusaarennevan turvetuotantoalue ja sen läheisyyteen suunnitteilla oleva Vapo Oy:n Meranevan (79,5 ha) turvetuotantoalue eivät muodosta yhtenäiseksi katsottavaa tuotantopinta-alaa, mutta niillä saattaa olla merkit-

täviä haitallisia yhteisvaikutuksia erityisesti alapuolisten vesistöjen tilaan ja luonnon monimuotoisuuteen.

Edellä esitetyn mukaisesti ELY-keskus katsoo, että Loukkusaarennevan turvetuotantoalueelle ei tule myöntää lupaa eikä hankkeelle tule myöntää YSL 101 §:ssä tarkoitettua toiminnan aloituslupaa muutoksenhausta huolimatta.

Hakijan vastine

Hakija katsoo, että rämeristihämähäkkiä koskevat selvitykset vuosina 2011–2012, jotka on tehty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnoissa esittämien toivomusten mukaisesti, ovat riittäviä.

Hanke voidaan toteuttaa siten, että luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lintulajien tahallista tappamista, pesien ja munien ja yksilöiden tahallista vahingoittamista tai häiritsemistä erityisesti pesintäaikana ei tapahdu. Tahallista rauhoitettujen lintulajien häirintää ei ole ammatin tai elinkeinon harjoittaminen ja vapaa-ajan harrasteet yms. niiden kaikissa eri muodoissaan.

Lisäksi hakija toteaa, että valmisteluun liittyvät hakkuut, vesiensuojelurakenteiden rakennustyöt samoin kuin ojitus- ja tuotantokentän pinnanmuokkaustyöt ajoittuvat pääsääntöisesti lintujen pesintäajan ulkopuolelle. Hankkeen toteuttaminen ei tarkoita luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen lintujen hävittämistä, vaan niiden siirtymistä uuteen elinympäristöön. Em. perusteilla poikkeusluvan hakemisen tarvetta ei ole.

Turvetuotannon osuus Perhonjoen kuormituksesta on pieni, laskennallisesti fosforin osalta 1,3 % ja typen osalta 2,0 %. Perhonjoen vesienhoidon toimenpideohjelmassa pintavalutus mainitaan ensisijaisesti suositeltavaksi vesiensuojelumenetelmäksi.

Turvetuotannossa on toteutettu merkittäviä vesiensuojeluinvestointeja ja nykytilanteessa vesiensuojelurakenteet ovat suokohtaisesti seuraavat:

-Laurinneva, Pollarinneva, Ristineva, Kapustaneva, Laukkulamminneva, Jauhoneva ja Tynnyrikallionneva vesiensuojelumenetelmänä käytössä ympärivuotinen pintavalutus
-Sarvineva, vesiensuojelumenetelmänä käytössä ympärivuotinen kasvillisuuskenttä
-Kairineva, vesiensuojelumenetelmänä käytössä ympärivuotinen pintavalutus tai kasvillisuuskenttä
-Ruissaarenneva, perustaso+ virtaamansäätö (pinta-ala vain n. 30 ha, tehostetaan lupaehtojen tarkistamisen yhteydessä)

Vesiensuojelurakenteet ovat ympäristölupien ja vesienhoitosuunnitelman sekä toimenpideohjelman mukaiset. Myös Loukkusaarennevalle on suunniteltu ympärivuotinen pintavalutus, joka vastaavalla tavalla on nykyisen vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman mukainen.

Olemassa olevien tuotantoalueiden vesiensuojelun tehostamisella vesistökuormituksen voidaan arvioida jo nyt pienentyneen merkittävästi. Samaan suuntaan vaikuttaa jatkossa myös käytössä olevan pinta-alan pieneneminen ja siirtyminen jälkikäyttöön. Ennusteen mukaan poistuma on vuoden 2015 loppuun mennessä 78 ha (Laurinneva, Pollari-Ristineva, Kairineva ja Tynnyrikallionneva), vuoden 2018 loppuun mennessä lisää 170 ha (edellä mainittujen soiden lisäksi Sarvi- Kapusta- ja Laukkulamminneva) ja vuoden 2022 loppuun mennessä lisää 251 ha. Poistuva pinta-ala on yhteensä noin 500 ha. Käytössä oleva tuotantopinta-ala Perhonjoen valuma-alueella pienenee nykytilanteesta (noin 1 500 ha) tasolle 1 000 ha vuoden 2022 loppuun mennessä.

Loukkusaarennevan hankkeen toteuttamisesta aiheutuva lisäkuormitus Perhonjoella ei ole esteenä vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumiselle.

Suunnitelmassa on esitetty yksi laskeutusallas, joka on kuitenkin mitoitettu koko tuotantoalueelle sopivaksi. Loukkusaarennevan tapauksessa yhden altaan etuja ovat helpommin toteutettava vesien tasainen jakaminen laskeutusaltaaseen ja vähäisempi kaivutöiden määrä ja allasalueen tilantarve. Laskeutusaltaita on mahdollista rakentaa myös kaksi, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.

Pintavalutuskenttää koskevat turvepaksuustiedot ja tutkimuspisteiden sijainti on esitetty 22.2.2013 toimitetun täydennyksen liitteissä 2 ja 3. Pintavalutuskentän turvepaksuus on noin 1,5–2,5 m. Kenttä kallistuu lievästi luoteeseen ja veden valuntamatka kentän läpi on noin 150 m. Tiedot kentän turvelaadusta ja sen maatuneisuudesta on esitetty vastineen liitteessä.

Kentällä olevan yksittäisen vanhan metsäojan tukkiminen tehdään vakiintuneiden menettelytapojen mukaan tekemällä ojaan tukoksia. Pintavalutuskenttä on pinnankorkeus- ja kaltevuussuhteiltaan sellainen, että reikäputkella tapahtuva veden jakaminen kentän yläosaan johtaa vesien tasaiseen jakautumiseen kentän alueelle, mikä on edellytys hyvään puhdistustulokseen pääsemiselle.

Edellä esitettyjen tietojen perusteella pintavalutuskentän voidaan arvioida sopivan hyvin tarkoitukseensa.

Loukkusaarennevalle ei ole suunniteltu erillisiä virtaamansäätöpatoja. Virtaamansäätö toteutetaan rakentamalla laskeutusaltaan purkupäähän virtaamaa säätävä patorakenne. Rakenteeseen kuuluu kolme 160 mm:n pohja-aukkoa ja virtaamaa säätävä nousukorkeus ennen ylisyöksykynnystä 50 cm. Kuivatusta ja vesiensuojelua varten rakennettava pumppaamo toimii virtaamaa tasaavana rakenteena, koska pumppu mitoitetaan valumalle noin 100 l/s/km^2. Mitoitusarvon ylittävillä valumilla pumppaamon tuottoa suuremmat vesimäärät padottuvat tuotantoalueen laskeutusaltaaseen ja ojastoon.

Vaikutukset Pihlajasaarennevalle rajoittuvat hakijan arvion mukaan, tehokkaasta vesiensuojelusta johtuen, pintavalutuskentän purkupaikan (mittakaivo) läheisyyteen vähäisinä kasvillisuuden muutoksina, jotka ilmenevät heinä- ja sarakasvillisuuden runsastumisena erityisesti purkuojan läheisyydessä. Myös pajuja ja pieniä koivuja voi lupakaudella kasvaa kentän alapuolelle muutamien kymmenien metrien matkalle ojan varteen.

Hakija pitää veden johtamista nykyistä ojaa pitkin parempana vaihtoehtona kuin erillisen uuden laskuojan kaivamista, koska ojan kaivaminen aiheuttaa kaivutöistä ja eroosiosta johtuvaa ylimääräistä kuormitusta. Vesien johtaminen nykyistä vanhaa ja ilmakuvatarkastelun perusteella sammaloitunutta ojaa pitkin rimpipintaiselle, laajalle suoalueelle on alapuolisen vesistön kannalta parempi vaihtoehto. Tässä vaihtoehdossa myös vaikutusten alueen suoluontoon arvioidaan jäävät hyvin vähäisiksi.

Loukkusaarennevan vedet johdetaan pintavalutuskentällä puhdistettuna Pihlajasaarennevan suoalueen halki Patanan tekojärven täyttökanavaan ja Meranevan vedet on suunniteltu johdettavaksi tekojärven kaakkoiskulmaan. Yhteisvaikutuksia ei aiheudu tekojärven täyttökanavassa. Hakemuksen täydennyksessä 27.4.2012 on tarkasteltu Loukkusaarennevan laskennallisia pitoisuusvaikutuksia Patanan tekojärven purkupaikalla. Yhdessä Meranevan kanssa vaikutus fosforipitoisuuteen on teoreettisesti laskien noin 0,5 ug/l ja kokonaistyppipitoisuuteen noin 15 ug/l. Edellä esitettyjen vesien käsittelyä ja johtamista koskevien selvitysten perusteella vaikutukset voivat jäädä jopa edellä arvioitua pienemmäksi.

Edellä ja asiassa aiemmin lausumaansa viitaten hakija katsoo, että lupa Loukkusaarennevan turvetuotannolle voidaan myöntää uuden suunnitelman mukaisesti.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Sovellettavat säädökset

Ympäristönsuojelulain 6 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä. Pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava muun muassa huomioon alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n 2 momentin mukaan toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Toiminnan sijoittamisessa on lisäksi noudatettava muun muassa, mitä lain 6 §:ssä säädetään. ympäristönsuojelulain 42 §:n 2 momentin ja 6 §:n mukaisesti on muun selvityksen ohella otettava huomioon voimassa oleva maakuntakaava.

Ympäristönsuojelulain 50 §:n 2 momentin mukaan pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Sijoituspaikka ja toiminnan vaikutusalue

Loukkusaarenneva on maakuntakaavassa merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi, jota edustavat myös samalla suokokonaisuudella sijaitsevat Isorahka ja Kettuneva. Patanan tekojärvi on merkitty maakuntakaavassa virkistys- ja matkailukohteeksi.

Loukkusaarenneva on pääosin luonnontilainen suoalue, jonka reunaalueita on ojitettu. Loukkusaarennevalla esiintyvistä suotyypeistä 90 ha on luokiteltu Etelä-Suomessa uhanalaisiksi ja noin 50 ha silmälläpidettäväksi. Alueen kartoituksissa havaittiin yksi uhanalainen ja yksi silmälläpidettävä perhoslaji. Loukkusaarennevalla esiintyy myös valtakunnallisesti uhanalaiseksi luokiteltu rämeristihämähäkki, joka on ollut myös erityisesti suojeltu laji 1.7.2013 saakka. Loukkusaarennevalta ei selvityksissä havaittu esiintyvän erityisesti suojeltuja eläin- tai kasvilajeja. Loukkusaarenneva on maakunnallisesti merkittävä lintusuo. Suo on osa laajempaa Pihlajanevan – Loukkusaarennevan suokokonaisuutta.

Loukkusaarennevan turvetuotantoalueen kuivatusvedet on suunniteltu johdettavan Patanan tekojärven täyttökanavaan, josta ne laskevat Patanan tekojärveen noin 5 kilometrin päässä tuotantoalueesta. Patanan tekojärvi laskee vetensä Patananjoen kautta Perhonjoen keskiosaan. Patanan tekojärven vesi on laadultaan välttävää olevista korkeista ravinne-, ja humusainepitoisuuksista sekä happamuudesta johtuen. Patananjärvellä on kuitenkin alueellisesti merkittävä kalastuskohde ja kalastoa tuetaan istutuksin. Hakemuksessa on esitetty puutteelliset tiedot vaikutusalueen vesistön kalataloudesta, mutta vesialueen omistajilta saadun tiedon mukaan vaikutusalueella esiintyy tavanomaisten järvikalojen ja istutuslajien lisäksi luontaisesti lisääntyvä vahvistumassa oleva taimenkanta.

Vesienhoitosuunnitelmassa Patanan tekojärvi ja siihen laskeva täyttökanava on luokiteltu tyydyttävään ja Patananjoki välttävään ekologiseen tilaan.

Vesimuodostumien tavoitteena hyvä ekologinen tila vuoteen 2021 mennessä. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää muun muassa turvetuotannon päästöjen vähentämistä 50 % nykytasosta.

Hakemuksessa on esitetty rakennettavaksi tuotantolohkojen 1 ja 2 välissä sijaitsevalle yksityisomistuksessa olevan luonnontilaisen suoalueen poikki kokoojaoja, eristysoja sekä huoltotie. Alueen maanomistaja ei ole antanut toimenpiteille suostumustaan ja on ilmoittanut vastustavansa hanketta.

Johtopäätökset

Loukkusaarennevan turvetuotanto estäisi maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen Loukkusaarennevalla ja vaarantaisi tavoitteiden toteutumista maakuntakaavan samaan suokokonaisuuteen kuuluvilla Isorahkalla ja Kettunevalla. Loukkusaarennevalla esiintyvä rämeristihämähäkki, kasvisto, linnusto ja uhanalaiset luontotyypit korostavat suon alueellista merkittävyyttä. Maakuntakaavan ja alueella tehtyjen luontoselvitysten perusteella hankealue muodostaa eliöstöltään monipuolisen ja Keski-Pohjanmaan suoluonnon tila huomioon ottaen luontoarvoiltaan merkittävän kokonaisuuden. Turvetuotanto aiheuttaisi siten myös erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tuotantoalueella ja sen vaikutusalueella.

Loukkusaarennevan turvetuotannon päästöt ja niiden vaikutukset heikentäisivät yhdessä muun alueen vesistökuormituksen kanssa entisestään alapuolisen vesistön heikkoa vedenlaatua ja lisäisivät pohjien liettymistä erityisesti tuotannon alkuvaiheessa. Toiminnan päästöt aiheuttaisivat lisäksi haittaa taimenten ja rapujen lisääntymiselle. Patananjärven kalataloudellista ja virkistyskäyttöarvoa osoittavat järvelle tehdyt kalaistutukset, järvellä järjestettävät kalastustapahtumat sekä maakuntakaavan Patananjärveä koskeva virkistyskäyttöaluevaraus.

Loukkusaarennevan turvetuotanto yhdessä alueen muun kuormituksen kanssa heikentäisi alapuolisen vesistön vedenlaatua, virkistyskäyttöarvoa, alapuolisen vesialueen kala- ja raputaloutta sekä vaarantaisi vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden toteutumisen.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Ratkaisu huomioon ottaen vastauksen antaminen lausunnoissa ja muistutuksissa oleviin muihin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki 5 §, 6 §, 41–42 § ja 50 § 2 momentti
Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 7 310 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1145/2009), jonka liitteen maksutaulukon mukaan 30–300 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 7 310 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vapo Oy

Jäljennös päätöksestä

Perhon kunta
Perhon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
/ kalatalousviranomainen (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Tieto päätöksen antamisesta ilmoitetaan erikseen niille, joille on annettu tieto hakemuksen jättämisestä sekä niille, jotka ovat esittäneet hakemuksen johdosta muistutuksia ja vaatimuksia.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Perhon kunnan virallisella ilmoitustaululla.

Kuulutuksesta ilmoitetaan sanomalehdessä Perhonjokilaakso.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liitteet 1) Valitusosoitus

Tarja Savea-Nukala

Jaakko Tuhkanen

Asian on ratkaissut johtaja Tarja Savea-Nukala. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Jaakko Tuhkanen.
JTu/KSa

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 22.4.2014**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Wolffintie 35,65200 Vaasa
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa
puhelin:	0295 018 450
telekopio:	06-317 4817
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.